

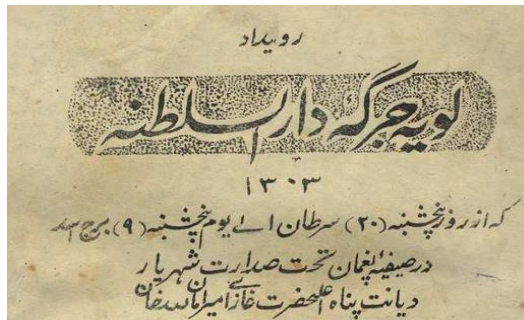

5 سپتمبر 2016

داکتر سید عبدالله کاظم
به همکاری: محمد ایاز نوری (آزادی) و نازک میر زهیر

"رویداد لویه جرگه دارالسلطنه 1303"

(به تقریب نود و هفتمین سالگرد استرداد استقلال افغانستان)
(قسمت بیست و سوم)

د پانو شمیره: له 1 تر 7

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلېکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ

اعلان لویه جرگه

{این اعلان قبل از حرکت نفری لویه جرگه به تعداد مکفیه مطبوع شده به تمام اطراف و اکناف افغانستان تقسیم شده است. برهان الدین کشککی}

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله ط

ایزد لایزال که میخواهد یک مملکت را از دست بُرد حملات دشمنان خارجی و خیانت خائنین داخلی وقایه کند اراده حضرت الهی بان میرود که یک اولی الامر مقتدر دیندار شریعت شعار را از افراد بر گزیده ملت انتخاب فرموده مقدرات دولت را بکف کفایت شعارش میگذارد و بواسطه عقل کامل و فکر صائب که به آن اعطا میفرماید، دولت و ملتش را از حضيض ذلت باوج رفعت میرساند. از آنروست که بتائیدات ربانی و روحانیت مطهر حضرت سید النبیین خاتم الانبیا و المرسلین حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و اله و اصحابه اجمعین و به توجه شریعت پروری شهریار ذی اقتدار غازی مان اعلیحضرت امیر المومنین امان الله خان تولواک افغانستان خلد الله مُلکهُ مجلس لویه جرگه که عبارت از علماء و سادات و مشائخ عظام و وکلاء و روساء کرام کل مملکت محروسه مان افغانستان (صانها الله تعالی عن التزلزل و الحد ثان) بغرض تحقیق و تدقیق در امور شرعیه حنفیه و مسائل جزئیه و کلیه فقهیه مطهره و انجاح و بهبود مهمات ملکیه و سیاسیه در مرکز دولت علیه متبوعه مان دارالسلطنه کابل تحت ریاست اعلیحضرت پادشاه غازی معظم مان منعقد گردیده و در تحت نظر غور و تدقیق مجلس عالی لویه جرگه درآمد، مخصوصاً مهمات شرعیه مبارکه که در نظامات دولت دخل داده شده بود، از نظر عموم ما علما و مشائخ لویه جرگه گزارش یافت. ما خادمان و پیروان دین مبین اسلام فرمایشات و نیات و نظریات پادشاه محبوب القلوب خود مان را یگان یگان بگوش خود ها شنیده و بچشم خود ها مشاهده نموده قلباً احساس کردیم که عموم نظامات موضوعه دولت مستند بر اساس شریعت غزای محمدی (ص) و اجرای احکام قرآن مطابق مذهب مهذب حنفی بوده و هست و میباشد و بعضی روایات ضعیفه که در نظامات دولت مطابق آرا و فتوای علمای مرکزیه قبلاً فتوی داده شده در محل اجرا آمده بود، آن گونه مسائل نتیجه روایات ضعیفه بود که از طرف علماء تجویز گردیده بود و ما علمای لویه جرگه آن مسایل را مطابق احکام شرعیه حنفیه و روایات قویه فقهیه اصلاح نمودیم که هیچگونه شبهه در قلب و خاطرهای عموم ما علمای افغانی باقی نمانده و مسائل مشتبهه را در ذیل اعلان هذا تذکار نمودیم^(۱) تا باعث اطمینان کلیه خاطر ها و قلوب عموم اسلامیان شود و ما علماء، سادات، مشائخ، وکلاء، روساء و عموم برادران دین و اسلامی خود مان را اخبار مینمائیم که هر فردیکه بر خلاف حکومت و دولت معظمه و یا نظامات موضوعه دولت علیه مان به تشبثات خاننانه و یا غرضات شخصیه بالذات و یا تحریکاً اقدام نماید، اولی الامر در اجرای هر گونه مجازات از حبس و ضرب و نفی الی اعدام در باره اش شرعاً مأذون و مختار است و ما عموم علماء، سادات، مشائخ، روساء و وکلاء برای رفع و دفع آنگونه خائنان که لکه در تاریخ حیات باشان و شرف ما افغانیان میگذارند، بهر گونه فداکاری حاضر و آماده بودیم و هستیم و میباشیم.

با وجود آن هر گاه کسی اشتباهی داشته باشد یا شخصاً حاضر حضور علمای مرکز گردیده اطمینان خود را بنمایند و یا بواسطه وکلای خود به شورای دولت کیفیت شبهه خود را بفرستند که در آن غور گردیده رفع اشتباه کرده شود تا در امور دین هیچ شک و شبهه در خاطر احدی نماند. (۲)

د پانو شمیره: له 2 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ

[در متن اصلی کتاب دو توضیحیه ذیل به حیث پاورقی در ذیل صفحه مربوطه گنجانیده شده است، با این عبارات:]{
(۱) در اعلان مذکور فقراتی که در فوق ما به تفصیل تحریر داشته ایم اجمالاً تحریر شده بود درینجا مکرراً بواسطه طوالت مضمون تحریر نشد.

(۲) در تحت این اعلان امضاء و مواهیر و دست خط تمام علماء و فضلاء و مشاهیر و وکلاء لویه جرگه که اسماء اوشان در آتیه تحریر میشود، مسطور و مرقوم و موضوع شده است که ما درین محل به تحریر آن پرداخته بهمان نام نویسی که در آخر مسطور است، اکتفاء میکنیم. برهان الدین کشکی.}

علیحضرت: بسیار خوب شد. من نیز مائلم که همین خلاصه نتایج و تعدیلات و تصویبات لویه جرگه بصورت همین اعلانی که قرائت نمودید، بالفعل طبع شود و خودم نیز در حاشیه آن تصدیق میکنم، زیرا که اگر انتظار به تدوین و تالیف تمام مذاکرات و وقائع لویه جرگه که متعاقباً بصورت کتاب نشر میشود، کشیده شود مدتی بکار دارد.

{چنانچه این قول همایونی راست شد و ترتیب این کتاب بواسطه گرفتاری بنده تا زمان درازی انجامید. برهان الدین کشکی}

لویه جرگه: ازین مبحث نیز بکمال شادمانی و غلغله های تکبیر و کف زندهای تقدیر و تحسین در گذشتند.

تشکیل جمعیتہ العلماء در تمام افغانستان

لویه جرگه: درینجا استدعا نمودند که ما از حکومت خود امید و رجا میکنیم، مابعد ازین محض فرق و امتیاز علمای متدین جید و خیرخواه ملت و حکومت از ملاهای منافقین شقاق و نفاق آفرین یک تشکیل و تصویب درستی را از علمای فاضل بر روی کار بیاورد تا هر کس نتواند که فقط بدست داشتن و زیر بغل گرفتن یک کتاب و بسر نهادن عمامه بزرگ در بر کشیدن جبه و چین پهن و فراخ و طویلی خود را عالم و فاضل و ملاء نشان داده مانند اتباع ملاء غلام محمد قادیانی باغواء بعضی ملت بیچاره و نادان ما که از خود حرکت و احساسی و اراده ندارند، کامیاب و موفق گردند.

علیحضرت: من نیز طرفدار این مفکوره قیمتدار شما حضارم و در آتیه انشاء الله برای این امتیاز علماء و فضلاء دانشور خیر خواه (کثر الله امثالهم) نه تنها وزارت جلیله عدلیه و علمای تمیز بلکه علمای منتخبه لویه جرگه را نیز توجه میدهیم تا در تمام ولایات و حکومتی های اعلی و نقاط سرحدیه اعضای جمعیتہ العلماء را که بهمین صفات و خصائل آراسته و پیراسته باشند، انتخاب داشته در هر جا این مجلس عالی علما را تشکیل بدهند تا هر عالم و ملاء و فاضل بعد از اعطای امتحان به نزد همان جمعیتہ العلمای محلی خویش و اخذ شهادتنامه بوعظ و نصیحت تبلیغ، تعلیم و امامت مأذون باشد و بس.

لویه جرگه: ازین نظریه و اتفاق ذات جهانی بعد از اظهار مسرت و شادمانی و کف زندهای خرمی و غلغله تکبیر نیز درگذشته به مذاکرات آتی عطف توجه نمودند.

موعد انعقاد لویه جرگه

علیحضرت: حکومت آرزو داشت که همه ساله یک مجلس عالی لویه جرگه را در پایتخت افغانستان منعقد نماید، چنانچه در کاغذ های که برای شما روان شده نیز همین مسئله نوشته شده بود. لکن حال

تکلیفی که برای شما در راه از طرفین بوقوع رسیده و زحماتی که حکومت کشید، اگر مجلس عالی لویه جرگه همه ساله تاسیس شود، معلوم است که اشکالات برای جانبین رو میدهد.

فکر کنید که عموم اراکین دولت با این خادم عاجز تان از روز عید تا حال هیچ کار نکرده ایم. تمام کار های وزارت ها و دوائر دولتی ما بند است.^(۱) درین موقع خدا نخواهد اگر دشمن فرصت دیده یک استفاده کلی کند، میتواند چرا که ما خبر نداریم که در وزارت های ما چه مکتوب آمده و دشمنان بر علیه ما چه چیز ها تصویب کرده اند. بنابراین بآنستی که ما و شما جهت انعقاد لویه جرگه های آتیه حال یک فکر درستی بکنیم که چقدر مدت بعد منعقد شود. اگر چه خوبتر میدانم که شما ملت عزیزم در معاملات مهم دولت همه وقته حاضر میشوید و الحمد لله همیشه در هر مهمات حاضر شده اید، لکن در اوقات معمولی و فرصت های غیرمهم این خادم ملت نمیخواهد برای تان اینچنین تکالیفی را عائد کند. بنابراین هر موعدی را که برای لویه جرگه های آتیه مناسب می پندارید، طوریکه برای تان تکلیف عائد نشود، معین دارید تا جرگه های آینده بهمان موعده انعقاد یابد.

{پاورقی درذیل صفحه اصلی کتاب:} (۱) ناظرین از مطالعه این اوراق مسبوقند که ذات جهانی و وزراء مملکت افغانی در بعضی اوقات بکار های مفوضه خود پرداخته اند. اما نظر به شوق و شغفی که اعلیحضرت غازی بکار های ملت و مملکت و دولت دارند آن کار قلیل و اندک را کالعدم تصور کنان میفرمایند که از ابتداء جرگه الی الان کار های ما در زاویه تعویق افتاده است. برهان الدین کشکی}

لویه جرگه: فدایت شویم! اگر چه ازین شرفیابی اعلیحضرت معظم غازی بر خود میبایم و این ورود خود مان را به آستان اسلامیت بنیان تان موجب عزت تاریخی و مفخرت عالی خود میپنداریم، مگر برای بسی برادران عزیز ما که به امورات دنیوی و کسب و کار و جهانداری خود ها مصروفیت دارند، بدیهی است ازین سفر و حرکت تکالیف مزیدی عائد شده در امورات دنیوی شان یک سکتة بزرگی بوقوع پیوسته بلکه برای بعضی از برادران ما مانند وکلای هروی [هراتی] بواسطه سفر دو طرفه و اقامت بدارالسلطنه طول میعاد مسافرت شان تخمیناً بیشتر از سه ماه می انجامد. لهذا چیز پرا که ذات شاهانه میفرمایند که انعقاد لویه جرگه سال بسال موجب زحمت و تکلیف است، درست است. ضرور بآنستی که در میان این جرگه الی جرگه آینده یک موعدی مقرر شود. {درینجا عده از نفری جرگه خواهشمند شدند که لویه جرگه (۵ به ۵) سال منعقد شود و برخی اظهار داشتند که دو سال بدو سال و عموماً استدعا نمودند که نی سه سال بسه سال. ب.د}

اعلیحضرت: به خیالم که لویه جرگه باید بدون ضرورت سه سال بسه سال منعقد شود، بهتر است زیرا دو سال بعد یک موعده نزدیک است و پنجسال به پنجسال بسیار مدت مدید و سه سال بسه سال بفحواوی خیر الامور اوسطها نهایت مودون است.

لویه جرگه: تماماً بدین اظهار ملوکانه اتفاق رأی نموده بعرض رسانیدند، همین موعده را که ذات شاهانه فرمودند، بسیار درست است.

رئیس صاحب شورای دولت: آیا سه سال را به پنجسال شما حضار محترم لویه جرگه ترجیح دادید زیرا آرزو دارید که بحضور اینچنین یک پادشاه ترقیخواه مهربان خود زود زود مشرف شوید.

حضرت شیخ کرخ: ما آرزو داریم که همه وقت دیدار اعلیحضرت معظم خود را به بینیم اما از جهتی که اکثریه ملت ما کار و بسیار مصروفیت بیشمار دارند، بهمین سه سال مفارقت از وصال و لقای اعلیحضرت خویش که طاقت میکینیم گویا یک حوصله کلانی نموده ایم. {در پاورقی: شیخ مذکور درین نزدیکیها برحمت ایزدی پیوسته است انا لله و انا الیه راجعون. برهان الدین کشکی}

تأکید تعلیم

ذات همایونی: دو توصیه را خواهشمندم که برای تان بنمایم که در آن هیچ فکر کردن لازم نیست و اجراء آن حتمی و لازمیست:

یکی - آنکه بچه های خویش را بسوی علوم و فنون تشویق بدهید، چرا که خود میدانید ترقیبات دینی و دنیوی ما وابسته بعلم است که "بیعلم نتوان خدا را شناخت"، میباید در هر نقطه و هر جائیکه باشید اولاد های تان در آنجا درس بخوانند و فنون لازمه را بیاموزند و بدین الفاظ مختصر که من بحضور شما عرض کردم بیشتر بیشتر تا که میتوانید در تعلیمات اولاد و عائله خود بکوشید در هر جای که رفتید از طرف من وکیل هستید که این توصیه ام را بعموم ملت مابلاغ دارید.

لویه جرگه: ازین معارف خواهی و عرفان پروری همایونی اظهار تشکرات مزیدی را نموده تماماً متعهد شدند که در ترویج علوم و تشویق اهالی بسوی تعلیم تا جان در بدن و روح در تن مان باشد، مساعیات اسلامیات کارانه خود ها را مبذول میکنیم.

تأکید پوشیدن البسه وطنی

اعلیحضرت: درین جرگه من بسیار لحاظ شما را کرده ام! زیرا هر کدام تان تکهای [تکه های] خارجی را پوشیده آمده اید. حالآنکه من از مدتی این شیوه رامحض ترغیب اهالی بسوی تکهای ساخته و بافته شده مملکت افغانستانیه اختیار نموده ام که بدست خود البسه مامورین دولت تان بجز از تکهای صاف و پاکیزه وطن مقدس تان، دیگر چیزها نپوشیده اند. درین خصوص از اشخاص هراتی و ترکستانی که تکهای ساخته و بافته وطنی خود را پوشیده آمده اند، تشکر میکنم. اگر هرکدام تان از هر جای که آمده اید، تکه همانجا را پوشیده می آمدید، چقدر خوب میشد که هم نمونه تکهای هر ولایت افغانستان را بمان نشان میدادید و هم خیلی از شما خوش میشدم. باید در لویه جرگه آینده همه تان لباسهای وطنی خود ها را پوشیده، بیائید. باز هم میگویم که درین خصوص بدرجه لحاظ شما را کرده ام که لحاظ هیچ کسی را نکرده ام. دیناً و جداً بر شما لازم است که از تکهای وطن مقدس خود لباس بسازید. فکر کنید! در وقتیکه تکهای وطن ما ساخته میشود، بهر تار و پود آن بسم الله خیر یا الله گفته میشود. آیا پوشیدن این تکهای پاک خوب است یا در بر نمودن پارچه های منحوس ناپاک که از دست یک بی وضو و بی نماز خارجیه بعمل می آید. دیگر پیسه های تکهای وطن ما که آنرا استعمال کنیم، معلوم است که در جیب خود ماست. اما همان پیسه های را که در بدل این تکهای منحوس اشخاص خارجیه از ما میگیرند از آن با استحکامات سرحد خود را پرداخته گله ها [گلوله ها]، توپها، بمها ساخته آنرا باز بدینصورت فجیع بروی خود ما میزنند. ازینرو درین مسئله مهمه نیز شما را از طرف خود وکیل میگیرم که کوشش کنید و تمام ملت را ترغیب بدهید در هر جای که باشند، تکهای بافته وطن خود را بپوشند و اگر کسی بخیال آنکه لباس وطنی را نمی پوشم که از درستی گردن مرا میخراشد و هنوز ماشین خانهای ما بآن درجه نرسیده که مانند تکهای خارجیه ساخته و بافته بتواند، گردنش لایق بریدن است. درین دو فقره که اولاد های خود را بمعارف تشویق بدهید و تکهای وطن خود را بپوشید باز بیان میکنم که عموم ملت

د پانوی شمیره: له 5 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لوی

را زیاده بر زیاده تشویق بدهید زیرا که واسطه بلندیها، علم است و پوشیدن تکهای وطنی نیز برای اقتصاد ما سودمند است.

لویه جرگه: این توصیه مقدسه و نصیحت پدران شاهانه را بمسرتی که بالاتر از آن بخیال نمی آید، پذیرفته اکثریه ازین خطای فاحش خود خجالت زده و ندامت کشیده خود ها را نشان داده تماماً متعهد شدند که ما بیک سرعت صاعقه نما در ترویج و استعمال البسه پاک و صاف و ستره وطنی خود میبرائیم و در جرگه آینده انشاء الله برای نام یک قطعه لباس خارجی را بر بدن احدی نخواهند دید.

تعدیل صنائع

درینجا اعلیحضرت همایونی یک بیانیۀ دلچسپی را در موضع تعدیل صنائع فرموده، گفتند که خیال داریم تا در آتیه برای ترقیات صناعیه مملکت افغانیه یک نظامنامه را بنام تعدیل صنائع ترتیب و تدوین نمایم و در آن تفصیل و تشریح این امور را بدهیم که در آتیه فلان کاریگر بایستی فلان صنعت خود را بدین نوع و رقم و صفت بسازد و فلان کاسب درین کسب خویش محض جهت آرائش و خوبی آن این دقیقه را نیز تحت تدقیق بیارد. مثلاً قالدین باف های افغانی قالدینهای خود را بقسم قالدینهای ساخت اروپا بصورت تهان بافت نمایند و لنگیهای ریشمی ساخت مملکت ما بایستی بصورت سجاده ها و سر سبزیها و پردها دروازه و غیره بعمل آید و حفاظ بایستی بالای مقابر جهت قرائت قرآن شریف مخصوص شوند و ململ دوز ها بعوض ململ دوزی بدیگر کار های عالی گماشته شده این کسب را به نسوان واگذار شوند و علی هذا. در اثر این مقوله همایونی عبدالرحمن خان رئیس مرکه و پشتو به تردید این نظریه بر پا خواست و چندی از اعضای لویه جرگه نیز در وضع این نظامنامه تنقید کردند. بلاخره رأی عمومی لویه جرگه برین قرار گرفت که در امثال این اباحت که برای ترقیات و تعالیات ملت و مملکت منافی را عائد میکنند و صنعت و حرفت حکومت ما را بدرجه عالی میرساند، آرای ما از اعطای افکار عاجزانه ما قاصر است. چیزیرا که ذات همایونی پسند فرمایند و احکام آنرا جاری دارند ما را در آن طاقت چون و چرا نیست. " صلاح ما هم آنست کان صلاح شماست". (ب.د)

اعلیحضرت: باز میگویم الحمد لله همه فقراتیکه درین مجلس مطرح مذاکره گردید، بدون قیل و قال و گفت و شنید بسیار صورت خوبی را انجام گرفت و جای شکر است بهمان طریق که یکی بودیم و یکی هستیم و بجز از ترقی دین و دولت و ملت خود هیچ آرزوی نداریم.

لویه جرگه: بتائید همایونی چند کلمات را پرداخته برین کامیابی و اتحاد و اتفاق اظهار تشکر و مسرت و محمدمت [ستودن و ستایش] نمودند.

اعلیحضرت: با شما در ضمن جرگه و عده کرده ام که عرائض شخصی هر واحد شما بعد از اختتام لویه جرگه شنیده میشود، لهذا شما را حالی میکنم که فردا تنها شما جهت امضاء کردن فقرات خوانده شده فوق و دیگر لوائح که قبلاً تحریر داشته اید، حاضر شوید و ظهر سه شنبه (۷) اسد باز همچنین مجلسی منعقد شده در خاتمه آن وداع رسمی بعمل می آید. روز چهارشنبه (۸) اسد باز مانند روز اول شما را بطور خصوصی وداع و ملاقات میکنم. سر از روز پنجشنبه (۹) اسد هر کدامی از شما میتوانید که عرضهای شخصی خود را بهر دوائر و وزارت که مربوط باشد، بکنید. البته که به بسیار زودی از

د پانوی شمیره: له 6 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لوی

طرف حکومت غوررسی و استماع عریضه پردازان شما خواهد شد. عرائض که شخصاً بمن تعلق داشته باشد، به شاغاسی حضورم بدهید تا فوراً به جواب تان بپردازم.

لویه جرگه: بسیار خوب شد. ازین هدایات ملوکانه مسرور شده بر طبق هدایات شاهانه رفتار میکنیم.

رئیس صاحب شورا: امروز لویه جرگه بحضور شاهانه اولی الامر خود ها حاضر و مشرف اند و از روز افتتاح لویه جرگه تا امروز که اختتام آنست، کار های شرعی و سیاسی خود را بحضور اعلیحضرت غازی خویش اجراء کردند، شکرانه میکنم و تشکر مهربانیها و خوش خُلقیها و عواطفات ملوکانه شانرا بهیچ زبان ادا کرده نمیتوانم، مگر همینقدر میگویم که الله تعالی سایه این پادشاه شریعت خواه بس رحیم و مهربان را از مفارق ما کم و کوتاه نگرداند.

لویه جرگه: کلام حضرت رئیس صاحب را قطع کنان بیک آواز فریاد "آمین بار خدا یارا" بلند کرده یک غلغله دعا گوئی از هر طرف بر پا نمودند.

عبدالرحمن خان رئیس: اعلیحضرتا! خدماتیکه در افغانستان کرده اید، نظیر آن در قرون اسلامی پیدا نیست و دیده نشده.

اعلیحضرتا! شمائید که شریعت غُرای محمدی (ص) را زنده ساختید.

اعلیحضرتا! شمائید که وکلاء و مشایخ و علماء و شرفای عموم ملت را خواستید و بحضور مبارک شاهانه تان بذریعه آرای آنها مهمات ملت و دولت خود را انجام دادید .

اعلیحضرتا! شما اینطور پادشاه نیستید که اگر ما بنادانی خود یک گناه و خطائی بکنیم، ما را سخت بگیرد بلکه شما این قسم یک پادشاه حلیم و برده بارید که اگر از ما ملت و خدام دولت بسهواً یک وضع بدی به بینید، از روی حلم کار میگیرید.

اعلیحضرتا! از سعی و همت شما ممکن است همان حکومت که در وقت حضرت رسول صلی الله علیه وسلم و خلفای راشده سر کار بود، واپس احیاء و زنده شود.

این بسیار جای شکر است که پروانه وار همه علماء و وکلاء و فضلا ملت را دور خویش جمع کرده اید و از نظریات و افکار آنها استفاده مینمائید. چون شکرانه اینطور پادشاه خود را ما هیچگونه ادا کرده نمیتوانیم پس دعا میکنم که این پادشاه مقدس محبوب القلوب ما را عمر دراز بدهی و بان خیالات که در راه ترقی و بهبودی ملت و دولت ما دارد، کامیاب بگردانی، خداوندا بان خیالات خوبیکه در حق ما جاهل ها (اگر چه بسیار کم جاهل داریم) دارد، موفق بگردانی. خدایا از مرحمت خود توفیق بدهی که بخیالات خسروانه شان که آسایش دارین ماست کار بنمائیم. {بعد از اختتام این گزارشات مجلس چون ساعت از وقت موعوده مجلس اندکی تجاوز کرده بود، ذات شاهانه و عموم لویه جرگه از بارگاه بسوی محل و اقامتگاه های خویش عودت کردند. ب.د}

(ادامه در قسمت بیست و چهارم)

د پانو شمیره: له 7 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولئ